

Размишления за същността на Социалното пазарно стопанство Всеки може да се грижи за себе си и за своите близки. Тогава е свободен човек

Размисли на Бернхард Фогел и Ернст-Йоахим Местмекер, немски учени и политици, за основните принципи на етично-стопанската концепция Социално пазарно стопанство.

Бернхард Фогел Професор Бернхард Фогел, роден през 1932 година, е изтъкнат политик от Християндемократическия съюз. Бил е министър-председател на провинциите Райнланд-Пфалц и Тюрингия, както и председател на фондация „Конрад Аденауер“:

„Социалното пазарно стопанство никога нямаше да постигне мнозинство, ако в началото беше подложено на гласуване. Въпреки това, днес всички считат решенията за правилни. Лудвиг Ерхард никога нямаше да получи мнозинство в Християндемократическия съюз, ако по онова време вече съществуваха изследвания на общественото мнение.

За фамилията предприемач предприятието не е работодател, който е заменяем, а съставна част от семейната история, част от собствената личност. За него не съществуват, както при други стопански субекти, специални правила за прекратяване на договори в случай на неуспех, по-скоро всеки отделен служител го задължава към отговорността да устои в конкуренцията.

Лудвиг Ерхард изброи необходимите качества на предприемача от средното съсловие: „Лична отговорност за собствената съдба, самостоятелност на съществуването, смелост да устояваш чрез собствените постижения и желанието да се утвърдиш в едно свободно общество, в един свободен свят.“ Ерхард винаги е изтъквал, че Социалното пазарно стопанство всъщност не е икономическа теория, а стопанска етика.

Социалното пазарно стопанство не само формира човека, а и се формира от човека – от само себе си не функционира и най-добрият ред. Ние имаме нужда от силни предприемачи, които тъкмо в трудни времена напредват на собствен риск и чрез своите действия са добър пример за останалите.

Понятието „социална държава“ е твърде схематично. Какво имаше пред вид Лудвиг Ерхард? Неговият ръководен принцип тогава беше, че всеки може да се грижи за себе си и за своите близки. Тогава той е един свободен човек. Първата задача на държавата е да създаде рамкови условия за това.“

Ернст-Йоахим Местмекер Професор Ернст-Йоахим Местмекер, роден през 1926 година, е бил директор на института по международно право „Макс Планк“ в Хамбург и председател на комисията за монополите:

„Лудвиг Ерхард нееднократно е изтъквал взаимната зависимост между забраната на картелите, защитата на конкуренцията и Социалното пазарно стопанство. Една стопанска политика може да се нарече само тогава социална, когато стопанският напредък, увеличаващата се производителност и по-

високата работоспособност са от съществена полза за потребителя.

Ние привикнахме да разбираме под „социално“ сбора от преразпределителни мерки, чрез които държавата коригира, най-вече чрез социалното си и данъчно законодателство, произтичащото от конкуренцията първично разпределение на доходите. Лудвиг Ерхард имаше пред погледа си друг модел на пазарно стопанство. Неговото разбиране беше за един обществен ред като цялост.

Думите на Ерхард са следните: „Когато всички групи искат да имат особена защита и повече сигурност, хората ще стават все по-несвободни и ще губят все повече от истинската сигурност. Също така не трябва да има никакво съмнение, че тогава съответните предимства, към които винаги се стреми определена група, могат да бъдат извоювани само за сметка на другите“.

В парламента Лудвиг Ерхард се обръща на висок глас към своите критици: „Като министър на икономиката аз трябва да защитавам не интересите на професионалните групи, а правото на живот на 50 милиона потребители.“ Това е възгледът за конкурентната политика като част от стопанската политика, която отрежда предимство на „благосъстояние за всички“ пред специалните интереси на отделните групи.

Конкурентната политика и забраната за образуване на картели не са заместител на стопанската политика, а нейна предпоставка.“